

Občané o uznání Kosova vládou ČR

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2008, v08-06</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>2. – 9. 6. 2008</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1051</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.125a, PM.126, PM.129, PM.130</i>
Zveřejněno dne:	<i>25. července 2008</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V rámci svého červnového šetření CVVM zkoumalo postoj české veřejnosti k diplomatickému uznání nezávislého Kosova ze strany České republiky, o němž v květnu tohoto roku rozhodla Topolánková vláda, a také mínění našich občanů o některých možných důsledcích jednostranného vyhlášení nezávislosti Kosova na Srbsku, pokud jde o stabilitu regionu a mezinárodní vztahy.

Tabulka 1: Souhlas/nesouhlas s uznáním Kosova vládou ČR (%)¹

	březen 2008*	červen 2008
rozhodně souhlasí	9	9
spíše souhlasí	27	21
spíše nesouhlasí	24	18
rozhodně nesouhlasí	10	13
neví	30	39
souhlas/nesouhlas	36/34	30/31

Pozn.: Procenta ve sloupci.

*Otázka v březnu 2008 zjišťovala, zda by vláda ČR měla či neměla uznat nezávislé Kosovo: „Myslíte si, že za současné situace, kdy některé státy vyhlášení nezávislosti Kosova podpořily a uznaly jej, zatímco jiné s tím váhají či to zásadně odmítají, by Česká republika měla či neměla diplomaticky uznat nezávislé Kosovo? Rozhodně měla, spíše měla, spíše neměla, rozhodně neměla?“

¹ Otázka: „Vláda ČR v květnu rozhodla, že Česká republika diplomaticky uzná Kosovo, jež v únoru 2008 vyhlásilo nezávislost na Srbsku. Souhlasíte nebo nesouhlasíte s uznáním Kosova Českou republikou? Rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, rozhodně nesouhlasíte?“

Jak ukazují výsledky zachycené v tabulce 1, česká veřejnost je v otázce uznání Kosova Českou republikou z velké části zcela nevyhraněná, když největší, téměř dvoupětinový podíl respondentů na položenou otázku odpověděl, že neví, ale zároveň i značně rozpolcená, protože podíly souhlasících (30 %) i nesouhlasících (31 %) s rozhodnutím vlády uznat někdejší jihosrbskou provincii jako nezávislý stát jsou statisticky zcela vyrovnané. Asi desetina lidí přitom tento krok rozhodně vítá a jen nepatrně větší část (13 %) občanů je naopak rezolutně proti. Stávající postoje k již učiněnému rozhodnutí v tomto ohledu se tak zřejmě příliš neliší od rozložení názorů na případné uznání Kosova, které sledoval ještě před tímto krokem březnový výzkum CVVM, i když znění otázky a především její kontext v dotazníku² byly tehdy poněkud odlišné, takže srovnání výsledků je třeba chápat jen jako orientační.

Kromě základního postoje k uznání Kosova šetření prostřednictvím otevřené otázky zjišťovalo i důvody souhlasu (N=314) a nesouhlasu (N=318) s uznáním Kosova Českou republikou. Mezi souhlasícími jednoznačně dominovala odpověď, že samostatnost Kosova je rozhodnutím tamních obyvatel, na které mají plné právo a které bychom my měli respektovat (71 %). Kromě to část souhlasících si od tohoto kroku slibuje uklidnění situace na Balkáně (8 %), jiní poukazovali na analogické případy uznání jiných států, včetně uznání samotné ČR po rozdělení federace (5 %), dalším opakujícím se důvodem pak bylo i to, že Kosovo už dříve uznaly některé jiné státy v čele s USA a většinou členů EU (4 %).

V případě nesouhlasu se jako důvod opakovaně objevovaly obavy z další balkánské krize provázené vojenským konfliktem (21 %), výhrady, že tento krok odporuje mezinárodnímu právu a zasahuje do územní celistvosti Srbska (18 %), nesouhlas s odtržením Kosova jako takového, případně s desintegrací existujících států obecně (15 %), tvrzení, že tento krok je nepřátelským aktem či zradou, často srovnávanou s Mnichovem 1938, vůči tradičně spřátelenému Srbsku, který naruší naše vzájemné dobré vztahy (8 %), okolnost, že většina států s uznáním Kosova váhá nebo jej přímo odmítá a že uznání Kosova naší vládou může zhoršit vztahy s nimi (7 %), výhrady vůči Kosovu jako entitě ovládané válečnými zločinci, teroristy a mafií, která ohrožuje existenci Srbů a jiných nealbánských menšin (6 %), předčasnost uznání Kosova, které je politicky nestabilní, nepřipravené pro samostatnou existenci, ekonomicky závislé na Srbsku a odkázané na vnější pomoc a ochranu (6 %), obavy, že případ Kosova může sloužit jako vzor pro jiné separatistické menšiny (5 %), a také výtky, že tímto svým rozhodnutím česká vláda pouze podlézá Spojeným státům a některým větším západoevropským zemím, které odtržení Kosova podporovaly (3 %).

Podrobnější analýza postojů k uznání Kosova ukázala, že vyšší podporu mu vyjadřují stoupenci ODS (51 % pro, 23 % proti), zatímco voliči ČSSD (24 % pro, 43 % proti) a zejména KSČM (14 % pro, 50 % proti) spíše vyjadřovali nesouhlas. Mezi muži byl zaznamenán vyšší podíl nesouhlasu s uznáním Kosova na úkor nerozhodných odpovědí v porovnání se ženami. Počet nesouhlasících rovněž stoupal s přibývajícím věkem respondentů. Z hlediska vzdělání byl mezi vysokoškoláky výrazně nižší podíl odpovědí „neví“ (22 %) při současně zvýšených podílech nesouhlasících (44 %), ale i těch, kdo s uznáním Kosova naopak „rozhodně souhlasili“ (17 %). Častěji se souhlas s uznáním Kosova objevoval mezi dotázanými s dobrou životní úrovní.

² Hlavní rozdíl v tomto ohledu spočívá v tom, že tehdy otázka týkající se případného uznání či neuznání Kosova nebyla první otázkou bloku věnovaného Kosovu, což mohlo mít v tomto případě nezanedbatelný vliv zejména na relativně nižší podíl nerozhodných odpovědí.

Další otázka šetření v souvislosti s Kosovem se zabývala tím, jak podle mínění českých občanů jednostranné vyhlášení nezávislosti Kosova za současných podmínek ovlivní stabilitu a bezpečnost v oblasti, vztahy mezi Srby a Albánci a mezinárodní vztahy na globální úrovni i uvnitř v tomto ohledu nejednotné Evropské unie.³

Tabulka 2: Jak ovlivní vyhlášení nezávislosti Kosova v současné situaci... (%)

	rozhodně příznivě	spíše příznivě	ani příznivě, ani nepříznivě	spíše nepříznivě	rozhodně nepříznivě	neví
stabilitu a bezpečnost v oblasti Balkánu	1	9	21	34	13	22
vztahy mezi Srby a Albánci	1	5	14	34	25	21
vztahy uvnitř EU	1	9	48	13	2	27
vztahy mezi EU a Ruskem	0	3	28	34	9	26
vztahy mezi Ruskem a USA	0	2	30	29	11	28

Pozn.: Procenta v řádku.

Odpovědi ukázaly (viz tabulku 2), že většina předpokládá negativní dopady především na vztahy mezi Srby a Albánci (59 %) a na stabilitu a bezpečnost v oblasti Balkánu (47 %). Naopak příznivý vliv v těchto dvou bodech předpovídalo jen 6 % a 10 % dotázaných, „ani příznivý, ani nepříznivý“ vliv pak předpokládalo jen 14 %, respektive 21 %. Výrazná převaha negativních očekávání nad příznivými či alespoň neutrálními se objevuje i v případě vztahů mezi Spojenými státy a Ruskem (40 % „nepříznivě“ proti 2 % „příznivě“ a 30 % „ani příznivě, ani nepříznivě“) a obdobně i mezi Evropskou unií a Ruskem (43 % „nepříznivě“ proti 3 % „příznivě“ a 28 % „ani příznivě, ani nepříznivě“). Pokud jde o vztahy uvnitř Evropské unie, dotázaní se výrazně nejčastěji klonili k mínění, že na ně situace okolo jednostranného vyhlášení nezávislosti Kosova nebude mít vliv (48 %), zatímco jen 15 % si myslí, že dopad této události i zde bude nepříznivý, a naopak 10 % respondentů vyjádřilo mínění, že situace okolo vyhlášení nezávislosti Kosova bude mít na vztahy uvnitř EU příznivý dopad.

³ Otázka: „Domníváte se, že jednostranné vyhlášení nezávislosti Kosova podpořené Spojenými státy a většinou zemí EU přes odpor Srbska, nesouhlas Ruska a několika členů EU v konečném důsledku ovlivní příznivě či nepříznivě a) stabilitu a bezpečnost v oblasti Balkánu, b) vztahy mezi Srby a Albánci, c) vztahy uvnitř EU, d) vztahy mezi EU a Ruskem, e) vztahy mezi Ruskem a USA?“